

Јединство међународне заједнице не може зависити од мале, сиромашне и немоћне Србије, баш као што ни светски мир није могао од ње зависити 1914.

Ова година протиче у знаку обележавања стогодишњице почетка Првог светског рата. У овом тексту прошлост се помиње само да би се јасније појмила садашњост. Повод за његово писање јесу политика ЕУ и Русије према Украјини, те политика Брисела и Берлина према Београду.

Парадоксално, ускогрудни национализам малих балканских нација неретко чини њихове припаднике неосетљивим за империјалистичку политику великих сила. Тако је ових дана Хрватска поклонила САД оружје које ће најмоћнија империја наших дана проследити Курдима у њиховој борби против исламистичке гериле, коју су управо САД јачале у борби против антиамеричког секуларног сиријског председника Башара ел Асада.

Канцеларка најмоћније европске земље Ангела Меркел је пак у посети Кијеву изјавила да „немачка влада верује да је територијални интегритет и добробит Украјине од пресудне важности”. Занимљиво је да њен политички ментор, некадашњи канцелар Хелмут Кол, није посетио 1990. или 1991. Београд и дао сличну подршку Југославији. Напротив, министар иностраних послова Ханс-Дитрих Геншер кренуо је у Словенију, недељу дана по једностраном проглашењу независности, како би подржао самоопредељење Словенаца. Канцеларка Меркел је пак, исправљајући једну изјаву вицеканцелара Габријела, објаснила да решење украјинског проблема није у федерализацији, већ у децентрализацији, док се самоопредељење уопште не помиње. Југославији је, међутим, немачка политика наметала конфедерално решење

државно-правних проблема, што је само еуфемизам за распад државе, идеолошки правдан правом на самоопредељење.

СССР није тада био моћан да брани Југославију, а да ли је Русија сада довољно моћна да не допусти ЕУ и САД да помере границе свог утицаја на руско-украјинску међу? Тренутно, западне империјалистичке силе напредују ка истоку јер је читава украјинска криза и започела осујећењем од Украјине већ прихваћеног руског плана о њеном уласку у једну империјалну политичку заједницу под вођством Русије (уз Белорусију и Казахстан), чије би границе биле на западу с Пољском и Словачком, а на југозападу с Мађарском и Румунијом; дакле, с бившим сателитима СССР-а и садашњим чланицама НАТО-а.

Србија је пак дипломатски упозорена да и не покушава бар мало себи помоћи тиме што ће максимално повећати свој иначе скромни извоз још неуништене пољопривредне производње у Русију. То што би тако надоместила статистички безначајни делић извоза из ЕУ, који је Русија забранила користећи се реторзијом због раније уведених санкција њој, за империјалну логику нема значаја.

При томе, ЕУ у тзв. ед-мемоару позива Србију да обезбеди „јединство међународне заједнице” и „владавину права у трговинским односима”. Проблем су српске малине, док Француска продаје Русији ратне бродове, иронично примети умни Бугарин Димитар Бечев. Штавише, ако између Русије и ЕУ постоје размирице, а у самој ЕУ разногласје, где је ту „јединство међународне заједнице”? Уколико не би било санкција Русији, могло би се говорити о јединству; у противном, империјалистички дискурс званичника ЕУ не признаје ову велику силу делом међународне заједнице, што је ароганција која се граничи с глупошћу. Но, извесно је да то јединство свакако не може зависити од мале, сиромашне и немоћне Србије, баш као што ни светски мир није могао од ње зависити 1914.

Одговор Владе Србије на овај империјалистички дипломатски акт био је промишљен, одговоран и одмерен; онакав каквим мала земља мора бранити своје легитимне интересе. Велике силе се не смеју врећати, њихови интереси се морају уважавати, али уз што мање штете и што више користи за државне и националне интересе. Уопште, ова влада много боље води спољну од унутрашње политике, иако је њен председник показао непотребну понизност, како својим речима тако и незграпном невербалном комуникацијом приликом посете Берлину.

Највећа је несрећа, међутим, што од разбијања Југославије не постоји критична маса на Балкану која би опет, као пре 100 година, образовала политику „Балкан балканским народима”, чији је Југославија била главни и најмоћнији изданак. Овако, уопште међусобно посвађани Балканци, а нарочито Јужни Словени, морају са блаженим задовољством слабоумних измећара или тугом и бесом поражених бунтовника слушати лицемерне балканистичке лекције канцеларке Меркел како се балканске државе „не смеју прерано препустити саме себи”, јер се на Балкану напредак одвија „темпом пужа”. Тако се стара империјална културтрегерска политика, прекинута стварањем двеју Југославија након оба светска рата, с крајем Југославије свом снагом вратила на Балкан.

Доцент на Филозофском факултету у Београду

Јово Бакић

(Политика)